

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

درسنامه جامع پرستاری ارتوپدی

تألیف و ترجمه : دکتر ذبیح ا. حسن زاده
و همکاران برگزار کننده کارگاه‌های ارتوپدی
ویراستار علمی : سودابه احمدلو (کارشناس پرستاری)
با مقدمه ای از : دکتر محسن توکلی و دکتر عادل ابراهیم پور

سرشناسه	:	حسن زاده چایجانی، ذبیح الله، گردآورنده، مترجم
عنوان و نام پدیدآور	:	درسنامه جامع پرستاری ارتوپدی/ تألیف و ترجمه ذبیح... حسن زاده؛ با مقدمه‌ای از محسن توکلی، عادل ابراهیم پور.
مشخصات نشر	:	تهران : انتشارات رسانه تخصصی، ۱۳۹۵.
مشخصات ظاهری	:	۱۶۶ ص.
شابک	:	978-600-293-221-1
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبیا
موضوع	:	پرستاری ارتوپدیک
موضوع	:	Orthopedic nursing
شناسه افزوده	:	توکلی، محسن، مقدمه‌نویس
شناسه افزوده	:	ابراهیم پور، عادل، مقدمه‌نویس
رده بندی کنگره	:	RD۷۵۳-۵۵۴-۵۸
رده بندی دیویی	:	۶۱۰/۷۰۳/۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۳۰۸۳۴۹

شناسی: تهران، میدان فردوسی (ضلع غربی)، خیابان پارس، کوچه بهانگیر- ساختمان یاس شرقی- طبقه سوم- واحد ۱۳
 تلفن: ۰۶۶۷۳۷۱۳۳-۰۶۶۷۳۷۳۳۲-۰۶۶۷۳۷۳۰۸-۰۶۶۷۳۰۷۴-۰۶۶۷۳۰۴۹۱۰۹
 سامانه پیامکی: ۰۲۱ ۶۶۷۳۷۳۳۲
 پست الکترونیکی: asane_takhassosi@yahoo.com وب سایت: Rasanetakhassosi.ir

درسنامه جامع پرستاری ارتوپدی

- تألیف و ترجمه: دکتر ذبیح... حسن زاده و همکاران برگزار کننده کارگاه‌های ارتوپدی
- ویراستار علمی: سودابه احمدلو
- صفحه آرایی: فرزانه وحدت بهروئی
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۲۹۳-۲۲۱-۱
- نوبت چاپ: اول/ ۱۳۹۵
- شمارگان: ۱۰۰۰
- قیمت: ۱۵۰۰۰ تومان

۷	مقدمه مولف/ دکتر ذبیح ا. حسن زاده
۹	مقدمه دکتر محسن توکلی
۱۰	مقدمه دکتر عادل ابراهیم پور
۱۴	علائم اختصاری در ارتوپدی
۱۶	تاریخ ارتوپدی
۱۷	ارتوپدی وین
۲۳	تاریخ پرستاری ارتوپدی
۲۶	نقش پرستار تیم درمانی
۲۷	استانداردهای پرستاری
۲۷	ایمنی بیمار و نقش تیم درمانی پرستاری
۲۹	۱- خطای رایج در بخش ارتوپدی
۳۰	بافت‌شناسی (Histology)
۳۰	استخوان‌شناسی (Osteology)
۳۱	استخوان - (Bone)
۳۷	عضلات (muscles)
۳۹	لیگامانها (ligaments) و تاندونها (Tendones)
۴۰	غضروف (Cartilage)
۴۱	اعصاب محیطی و مرکزی (Nerves)
۴۳	شکستگی‌ها
۴۴	انواع تقسیم بندی شکستگی (FX)
۴۵	چگونگی اداره اولیه شکستگی
۴۸	شکستگی باز (Open Fx)
۴۹	آناتومی اندام (Anatomy)
۵۴	نکات مهم در معاینه سیستم اسکلتی عضلانی
۵۷	سرفصل ارزیابی و مراقبت قبل و بعد از عمل
۵۸	مراقبت‌های قبل از عمل جراحی ارتوپدی
۵۸	دستورالعمل مراقبت‌های مدیریت شده
۶۱	معاینه بالینی

وظایف و مسئولیت های پرستار قبل از عمل	۶۴
آمادگی قبل از جراحی ارتوپدی	۶۴
مراقبتهای قبل از جراحی ارتوپدی	۶۷
خطرات احتمالی قبل از عمل	۶۹
مراقبت های بعد از جراحی ارتوپدی	۷۱
عوارض احتمالی و خطرات بعد از عمل	۷۱
بررسی وضعیت عصبی -عروقی بعد از عمل	۷۵
عفونت بعد از عمل	۷۷
علائم سیستم	۷۹
عوامل مرتبط به عمل و احسن عمل	۷۹
عوارض دیر رس تر بعد از عمل	۸۰
مشکلات جوش نخوردن یا بد جوش خوردن	۸۱
آمبولی چربی (Fat Emboli)	۸۲
علائم عصبی سمپاتیک RSD Reflex Sympathetic Dystrophy	۸۲
تصویربرداری (imaging)	۸۴
رادیوگرافی ساده (X-Ray)	۸۴
سونوگرافی (Sonography)	۸۴
سی تی اسکن	۸۵
MRI	۸۵
آرتروگرافی	۸۶
آنژیوگرافی	۸۶
اقدامات تشخیصی غیرتصویربرداری	۸۷
گچ گیری (Casting)	۸۹
عوارض گچ	۹۱
ترومبوز وریدی	۹۴
مشکلات گوارشی: تهوع، استفراغ، انسداد روده یا عروق شکمی	۹۵
آتل (Splint)	۹۵
باندازها (Bandage)	۹۷
کشش در ارتوپدی (Traction)	۹۹
مراقبت های پرستاری در تراکشن اسکلتی	۱۰۲
ارتوز -پروتز (Orthosis - prosthesis)	۱۰۲

۱۰۵.....	وسایل کمکی - (assistive device)
۱۰۷.....	جراحی های ارتوپدی
۱۰۷.....	آرتروپلاستی Arthroplasty
۱۱۱.....	فیکساتور خارجی Ex.Fix =(External Fixator)
۱۱۲.....	فیکساتور داخلی (Internal fixation)
۱۱۴.....	قطع اندام (limb Amputation)
۱۱۵.....	فیزیوتراپی (Physiotherapy)
۱۱۷.....	ارتوپدی اطفال Pediatrics Orthopaedic
۱۲۰.....	ارتوپدی سالمندان Geriatric Orthopaedic
۱۲۱.....	استئوپوروزیس
۱۲۱.....	سندرم کمپارتمان (Compartment syndrome)
۱۲۳.....	بیمار با ترومای متعدد Multiple Trauma
۱۲۵.....	پای دیابتی Diabetic foot
۱۲۷.....	درمان زخم پای دیابتی (Diabetic foot - ulcer)
۱۲۹.....	بیماری های ارتوپدی
۱۳۰.....	استئومیلیت (osteomyelitis)
۱۳۲.....	استئومیلیت غیر باکتریال
۱۳۳.....	آرتریت چرکی (Septic Arthritis)
۱۳۳.....	-آرتریت چرکی حاد
۱۳۵.....	بیماری های متابولیک استخوان
۱۳۶.....	اوستئومالاسی (osteomalacia) نرمی استخوان
۱۳۷.....	ریکتز (Rickets)
۱۳۷.....	استئو آرتریت OA (Osteoarthritis)
۱۳۸.....	اسپوندیلیت آنکیلوزانت (Ankylosing spondylitis)
۱۳۹.....	میوپاتی (myopathy)
۱۴۰.....	تومورهای استخوانی (Bone Tumor)
۱۴۱.....	ضایعه اعصاب محیطی (Peripheral Nerve injury)
۱۴۲.....	بیماری های نوروماسکولر (Neuromuscular)
۱۴۳.....	استئوکندروئیت یا استئوکندروها (osteochondritis)
۱۴۳.....	بیماری ها و آسیب های موضعی اندام ها
۱۴۴.....	شانه منجمد (Frozen shoulder)

- ۱۴۴..... انگشت ماشه ای (Trigger Finger)
- ۱۴۵..... دیپویترن (Dupuytren)
- ۱۴۵..... گانگلیون (ganglion)
- ۱۴۵..... سندروم تونل کارپال (carpal Tunnel syndrom)
- ۱۴۵..... کیست پوپلیته آل زانو (popliteal cyst)
- ۱۴۶..... مورتون نروما (morton's Neruma)
- ۱۴۶..... خارپاشنه Heel pain
- ۱۴۶..... درد پشت پا یا
- ۱۴۷..... کمردرد Back pain یا LBP=low back pain
- ۱۴۹..... کیفوزیس Kyphosis
- ۱۴۹..... اسکولیوزیس Scoliosis
- ۱۵۰..... لغات و اصطلاحات ارتوپدی
- ۱۵۸..... سئوالات تستی
- ۱۶۲..... پاسخ سئوالات تستی

پیش‌گفتار

به نام خداوند جان و خرد

دوستان و همکاران محترم، پرستاران عزیز

بی‌تردید طبابت با تمامت هزاران ساله یک تلفیق بی‌نظیری از علم و هنر است و پزشکی امروز بسیار پویا و سرپیش در پرتو مطالعات و پژوهش‌ها به جایگاهی برجسته رسیده است. ارتوپدی که با اعتقاد من، آمیخته‌ای از بهترین دانش‌ها و ظریف‌ترین هنرها می‌باشد، در سایه کار تیمی پزشکان، پرستاران و سایر درمانگران این حوزه از علوم پزشکی واجد ویژگی‌های حیات بخش در جامعه روزین است.

آموزش‌های نو و مداوم، افزایش مهارت، کسب تجربه و بروز خلاقیت و نوآوری و تمرین مدیریت و رهبری، در درمان و به دست آوردن بهترین پیامد (outcom) نقش اساسی دارند.

در ارتوپدی در تیم درمانی، پرستار و پزشک به دنبال یک هدف هستند. بهترین درمان و بهترین پیامد برای بیماران میسر نمی‌شود مگر به همت و برنامه افراد تیم، که می‌بایست همیشه در آموزش و پژوهش باشند.

آینده‌ی کارگاه‌های ویژه و دوره‌ها (course) ویژه پرستاری با بهره‌گیری از اساتید (پزشک و پرستار) در مجموعه بیمارستان آتیه در انجمن پوتا توسط استاد ارجمندم دکتر خلیل عزیزاده (جراح دست) که با ابتکار و خلاقیت به ارتوپدی کشور خدمت کرده، ارائه شد و با حمایت دکتر محسن توکل (ریاست پوتا) و اساتید دیگر طی ۲ سال دوره‌های نظری و عملی به تجارب ارزشمندی رسیده است که در کنار بحث‌ها می‌بایست به متن (Text) مناسب دسترسی داشته باشد و این مهم باعث گردید تا با کمک اساتید گرامی سخنران و پیگیری و نظارت سرکار خانم نوشین جان‌نثار (معاونت پرستاری) و

ویراستاری موشکافانه سرکار خانم سودابه احمدلو و هماهنگی امور مربوطه توسط سرکار خانم فاطمه افشاری به کتاب حاضر برسیم. از الطاف اساتید گرانقدر، جناب آقای دکتر محسن توکلی (رئیس پوتا) و جناب آقای دکتر عادل ابراهیم پور (جانشین پوتا و رئیس بخش ارتوپدی بیمارستان طالقانی) به خاطر ارائه مقدمه و اظهار لطفشان سپاس گزارم. همچنین از حمایت‌های همه جانبه جناب آقای جانی مدیر عامل محترم شرکت‌های آریا حکیم پارس و حکیم فارمد قدردانی می‌کنم.

در پایان، از تلاش‌های جناب آقای محمد رضا آشتیانی مدیر مسئول انتشارات رسانه تخصصی نیز به خاطر همکاری‌های صمیمانه‌شان سپاس‌گزاری می‌کنم.

دکتر ذبیح الله حسن زاده

جراح ارتوپد

مقدمه

به نام خداوند جان و خرد کزین برتر اندیشه بر نگذرد

دانش ارتوپدی به رغم همه پیچیدگی‌هایش با سرعتی حیرت‌انگیز در پیشرفت است تا در حوزه سلامت جامعه نقشی غیرقابل انکار بیابد. ارتوپدی یک حوزه‌ی کار تیمی است تا با همکاری پزشکان و پرستاران که نقش بسیار ارزنده‌ای دارند در کنار دیگر اعضا به سوی درمان موفق بیمار با همکاری کادر درمان (فیزیو‌آرادی‌اروتویست و همکاران واجد تخصص‌های دیگر) بپردازد. از چند سال گذشته انجمن ارتوپدی تروما و حوادث ایران (POTA) کارگاه‌های علمی و مشترک‌ای را برگزار نموده است تا دانش ارتوپدی و مهارت‌های آن برای پرستاران و دانشجویان آموزش داده شود و این موضوع با همکاری دوستان گرامی به خوبی محقق شده است.

بسیار خرسندم که دوست عزیز و خدش‌فکرم، جناب آقای دکتر حسن زاده و همکارانشان ضمن بهره‌گیری از منابع اصلی و معتبر خارجی به منظور تدوین محتوایی ارزشمند همراه با تصاویری گویا و مفید جهت استفاده در کارگاه‌های اختصاصی اقدام نموده‌اند.

دکتر محسن توکلی

رئیس انجمن ارتوپدی تروما و حوادث ایران (POTA)

مقدمه

موضوع سلامت همواره از جدی‌ترین چالش‌های جامعه کنونی به شماره آمده و به همین منظر در سیاست‌های کلان دولت‌ها از جمله کشور عزیزمان نیز، جایگاه ویژه‌ای را بخود اختصاص داده است.

موفقیت در رسیدن به این هدف مستلزم یک کار گروهی با سازمان‌دهی پیچیده‌ای هست. در این سازمان معنای بهداشت و درمان، پزشک تنها قسمتی از این حلقه بوده و تمام کادرهای اداری و درمانی هر کدام سهم خاص خود را دارند. کادر پرستاری شاید یکی از نزدیک‌ترین و به حق مستحق‌ترین اعضای این سازمان بزرگ می‌باشد. درمان بیمار از بدو ورود به مرکز درمان آغاز، استمرار و پایان می‌یابد. هدف یکسان است، بهترین و کاملترین روش درمان با بهره‌جویی از بهترین دانش و عملکرد کادر درمان.

همان‌طوری‌که علم پزشکی در سیر تکاملی از یک عصب و جامع‌الجهات شروع و در دنیای کنونی به رشته‌های تخصصی و فوق‌تخصصی عم‌شده، بدیهی است که دانش پرستاری نیز از این قاعده مستثنی نمی‌باشد. پرستاری یک بیمار را تنها پدیده متفاوت از بیمار قلبی بستری در سی‌سی‌یو است و...

پس افزایش دانش و مهارت‌های پرستاری از مهم‌ترین دغدغه‌های آکادمی‌های مختلف پزشکی در دنیای حاضر است. به نگارش کتاب حاضر که به دست توانای همکار دانشمند جناب آقای دکتر ذبیح‌اله حسن زاده به نگارش در آمده است، حاصل تلاش بی‌وقفه ایشان با درک صحیح و نیاز سنجی این مشکل بوده است و در این راه با بهره‌جویی از برنامه آموزش پرستاری که در انجمن پوتا از سالها قبل به همت والای بنیان‌گذاران آن با یک سیر تکاملی به راه خود ادامه داده، به بهترین نحو ممکن استفاده و افزون بر آن برنامه‌ریزی مبتنی بر نیازهای آموزشی، با نگرش خاص به تجارب علمی و

عملی در این رشته در سایر ممالک، به انجام رسیده و تحت عنوان درسنامه پرستاری به تمام جوامع پرستاری تقدیم شده است.

از خصوصیات بارز آقای دکتر حسن زاده دیدگاه بسیار باز و نکته‌سنج به نیازسنجی و برنامه‌ریزی برای حداقل رساندن فاصله‌های موجود در توان علمی و عملی کادر پزشکی درمان با تکیه بر اصول مبتنی بر شواهد (evidence based) می‌باشد. همواره همکاری با دکتر حسن‌زاده در هر برنامه آموزشی و پژوهشی مایه شغف و افتخار بوده خواهد بود.

دکتر عادل ابراهیم پور

جانشین ریاست پوتا و رئیس بخش ارتوپدی بیمارستان طالقانی